

Westerbork:

Lange tijd was Witteveen een kerkdorp van Westerbork. Een beladen plaatsnaam vanwege het doorgangskamp uit de Tweede Wereldoorlog. Het kamp ligt niet alleen wat verder van Westerbork, maar nog verder van ons dorp. Desondanks vragen toeristen nog regelmatig naar de route richting het kamp.

Toch is Witteveen, ook in relatie tot het kamp, kort in beeld geweest tijdens de zwarte jaren in de oorlog.

Na de afronding van de geplande werkzaamheden rond de ontginning van Witteveen, rond 1935, is het gebied in handen gekomen van De Heidemaatschappij. De Heidemij richtte zich op productiviteitsverbetering van de zand- en veengebieden in heel Nederland.

In het kader van de werkverschaffing verzezen in de jaren dertig van de twintigste eeuw in de provincie Drenthe tal van werkkampen. Zo ook vlakbij in Mantinge aan het einde van de Steendervalseweg.

Het was een groot kamp, waar maximaal 240 mannen ondergebracht konden worden.

In de periode januari tot oktober 1942 schakelde de Duitse bezetter deze kampen in bij de tewerkstelling van joden uit met name Amsterdam.

De joden kregen in maart 1942 een oproep om zich drie dagen later te melden voor transport naar Drenthe, voor verplichte tewerkstelling. Een enkeltje Wijster zat ingesloten. Wijster had destijds een station dat tijdelijk ook weer voor personenvervoer werd gebruikt.

“Ik moest zelf voor werkkleding zorgen”, herinnert een betrokkene zich. “Een schop moest ik nog kopen, want die had ik niet.” Onder toezicht van de Heidemaatschappij moesten de joodse arbeidskrachten op de uitgestrekte landerijen grondwerk verrichten, sloten graven en wegen aanleggen. Ook in Witteveen valt met zekerheid te zeggen. In een familiearchief werd onderstaande aangrijpende foto gevonden.

Het is een heel klein stukje geschiedenis van ons dorp. Misschien raakt het ook U, omdat op de foto zowel de mens van vlees en bloed te zien is, als ook de slechte afloop op de achtergrond die achter de hooimijt verstopt lijkt.

Met die kennis kijk je toch iets anders aan tegen de slootkanten in Witteveen die nog altijd keurig worden onderhouden.

De werkzame periode van de joodse arbeiders uit Mantinge duurde slechts 3 ½ maand. Juli 1942 werden de arbeiders overgebracht naar kamp Westerbork, het noodlot tegemoet. Een enkeling overleefde, het verhaal van René Lijdesdorff loopt door tot in deze eeuw en is terug te vinden op Internet. Met name vanwege zijn vasthoudendheid hebben de Heidemij en haar rechtsopvolger ARCADIS de dubieuze rol van de Heidemaatschappij tijdens de oorlogsjaren uiteindelijk erkend en de arbeiders in 1998 een schadevergoeding betaald.

Nog altijd speelt de ellende van de oorlog een rol in vele levens. Bij herdenkingen zoals de Auschwitz herdenking of recent ook weer bij het vrijgeven van gevoelige informatie uit de oorlogstijd. Wat te denken van het rampzalige Gaza probleem dat er wellicht nooit was geweest.